

Pierwsze europejskie badanie kompetencji językowych

Streszczenie

Education and
Training

Spis treści

Kontekst badania.....	3
Przeprowadzenie ankiety.....	3
Ustalenia: biegłość językowa.....	5
Ogólne wyniki.....	5
Wyniki według systemu edukacyjnego.....	6
Wykonanie według języka.....	8
Stworzenie europejskiego wskaźnika dla języków.....	9
Ustalenia: kwestionariusze kontekstowe.....	11
Wyzwania związane z nauką języków obcych w Europie.....	13

Dokument przygotowany przez Pierre'a Dieumegarda dla [Europe-Democracy-Esperanto](#)

Celem tego "tymczasowego" dokumentu jest umożliwienie większej liczbie osób w Unii Europejskiej zapoznania się z dokumentami sporządzanymi przez Unię Europejską (i finansowanymi z ich podatków).

W przypadku braku tłumaczeń obywatele są wykluczani z debaty.

Ten dokument „Surveylang” istniał tylko w języku angielskim, w pliku pdf. Z pierwszego pliku stworzyliśmy plik odt, przygotowany przez oprogramowanie Libre Office, do tłumaczenia maszynowego na inne języki. Wyniki są obecnie [dostępne we wszystkich językach urzędowych](#).

Pożądane jest, aby administracja UE przejęła tłumaczenie ważnych dokumentów. „Ważne dokumenty” to nie tylko przepisy ustawowe i wykonawcze, ale również ważne informacje potrzebne do wspólnego podejmowania świadomych decyzji.

Aby wspólnie dyskutować o naszej wspólnej przyszłości i umożliwić rzetelne tłumaczenia, międzynarodowy język esperanto byłby bardzo przydatny ze względu na jego prostotę, regularność i dokładność.

Skontaktuj się z nami:

[Opinie użytkowników: Kontakto \(europokune.eu\)](#)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Kontekst badania

Niniejsze streszczenie zawiera krótki przegląd europejskiego badania kompetencji językowych (ESLC) i jego najważniejszych ustaleń. Pełną analizę przedstawiono w dwóch dokumentach: *Pierwsze europejskie badanie kompetencji językowych: Sprawozdanie końcowe i pierwsze europejskie badanie kompetencji językowych: Sprawozdanie techniczne*.

ESLC została ustanowiona w celu dostarczania krajom uczestniczącym danych porównawczych dotyczących kompetencji w zakresie języków obcych oraz wglądu w dobre praktyki w zakresie uczenia się języków; „nie tylko [...] badanie kompetencji językowych, ale badanie, które powinno być w stanie dostarczyć informacji na temat nauki języków, metod nauczania i programów nauczania”.¹ ESLC ma również umożliwić ustanowienie europejskiego wskaźnika kompetencji językowych w celu pomiaru postępów w realizacji konkluzji Rady Europejskiej z Barcelony z 2002 r.,² w których wezwano do „działań na rzecz poprawy opanowania podstawowych umiejętności, w szczególności poprzez nauczanie co najmniej dwóch języków obcych od bardzo wczesnego wieku”.³ Jest to pierwsze tego typu badanie.

W 2005 r. Komisja Europejska przedstawiła szczegółowe podejście strategiczne do ESLC. Zamówienie na badanie zostało udzielone w 2008 r. konsorcjum SurveyLang, grupie ośmiu organizacji ekspertów w dziedzinie oceny znajomości języka, projektowania kwestionariuszy, pobierania próbek, procesów tłumaczeniowych i psychometrii. Badanie główne przeprowadzono wiosną 2011 r.

Komitet Doradczy składający się z przedstawicieli wszystkich państw członkowskich UE i Rady Europy zapewnił Komisji Europejskiej silne wsparcie w całym procesie opracowywania i wdrażania badania.

Przeprowadzenie ankiety

W badaniu wzięło udział czternaście krajów europejskich: Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Estonia, Francja, Grecja, Malta, Niderlandy, Polska, Portugalia, Słowenia, Hiszpania, Szwecja i Zjednoczone Królestwo-Anglia. Trzy wspólnoty językowe Belgii uczestniczyły oddzielnie, dając łącznie 16 systemów edukacyjnych. Ankieta dla Anglii została przeprowadzona kilka miesięcy później i jest przedstawiona w załączniku do głównego raportu ESLC.

W ESLC zgromadzono informacje na temat znajomości języków obcych wśród uczniów europejskich ostatniego roku kształcenia średniego I stopnia (ISCED2) lub drugiego roku kształcenia średniego II stopnia (ISCED3). Należy pamiętać, że w niektórych systemach edukacyjnych poziomy te są uważane za edukację podstawową. Kwalifikowali się tylko uczniowie, którzy uczyli się języka obcego przez co najmniej jeden cały rok szkolny. Wybrany poziom odzwierciedlał organizację nauki języków w różnych krajach, np. wiek, w którym uczniowie zaczynają uczyć się drugiego języka obcego.

Ta pierwsza administracja ESLC przetestowała reprezentatywną próbę prawie 54 000 uczniów. Każdy system edukacyjny testował dwa języki najczęściej nauczane w tym podmiocie (tzw. pierwszy i drugi język obcy) z pięciu testowanych języków: angielski, francuski, niemiecki, włoski i hiszpański. Każdy uczeń, z którego pobrano próbki, był testowany tylko w jednym języku.

---

1 Komunikat Komisji do Rady z dnia 13 kwietnia 2007 r. zatytułowany „Ramy europejskiego badania kompetencji językowych” [COM(2007) 184 wersja ostateczna – nieopublikowany w Dzienniku Urzędowym]

2 Rada Europejska w Barcelonie w dniach 15 i 16 marca 2002 r.: Konkluzje prezydencji. W Barcelonie.

3 Komunikat Komisji z dnia 1 sierpnia 2005 r. - Europejski wskaźnik kompetencji językowych [COM(2005) 356 wersja ostateczna - nieopublikowany w Dzienniku Urzędowym]

Badanie przeprowadzono zgodnie z międzynarodowymi standardami badań edukacyjnych podobnymi do badań PISA, PIRLS i TIMSS.

Testy językowe obejmowały trzy umiejętności językowe: Słuchanie, czytanie i pisanie (Mówienie było uważane za trudne logistycznie w tej pierwszej rundzie). Każdy uczeń został oceniony w dwóch z tych trzech umiejętności. Każdy uczeń otrzymał test na odpowiednim poziomie na podstawie procedury routingu. To ukierunkowane podejście sprzyjało gromadzeniu bardziej aktualnych odpowiedzi.

ESLC był podawany zarówno w formie papierowej, jak i komputerowej.

Wyniki badania przedstawiono w odniesieniu do poziomów *Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego: nauczanie, uczenie się i ocena* (CEFR).⁴ CEFR został powszechnie przyjęty w Europie i poza nią jako ramy edukacji językowej, a także w celu rozwijania wspólnego zrozumienia poziomów kompetencji językowych. Określa sześć poziomów kompetencji funkcjonalnych od A1 (najniższy poziom) do C2. ESLC koncentrowała się na poziomach od A1 do B2. Konieczne było również zdefiniowanie poziomu przed A1 w celu określenia proggu A1.

Terminy "użytkownik podstawowy" i "użytkownik niezależny" zostały przyjęte w celu określenia szerokich poziomów A i B, jak również adnotacji dla każdego z pięciu poziomów, jak pokazano w tabeli 1.

Tabela 1: Przegląd poziomów ESLC i CEFR

Poziom ESLC		Poziom CEFR	Definicja
Niezależny użytkownik	Zaawansowany niezależny użytkownik	B2	Niezależny użytkownik języka, który potrafi wyrażać się jasno i skutecznie
	Niezależny użytkownik	B1	Niezależny użytkownik języka, który potrafi poradzić sobie z prostymi, znanymi sprawami
Użytkownik podstawowy	Zaawansowany użytkownik podstawowy	A2	Podstawowy użytkownik, który potrafi używać prostego języka do komunikowania się na codzienne tematy
	Użytkownik podstawowy	A1	Podstawowy użytkownik, który może używać bardzo prostego języka, ze wsparciem
Początkujący		Przed A1	Osoba ucząca się, która nie osiągnęła poziomu kompetencji opisanego w A1

Wiele wysiłku poświęcono, aby testy językowe były porównywalne w pięciu testowanych językach pod względem mierzonych umiejętności i tłumaczenia ustnego na poziomie *wspólnych ram europejskich*. Przykłady zadań związanych z testami językowymi są zawarte w sprawozdaniu końcowym ESLC.

4 Europejski system opisu kształcenia językowego: *Uczenie się, nauczanie, ocena*. Cambridge: Cambridge University Press (wydawnictwo)

Dodatkowe informacje zgromadzone w celu walidacji norm obejmowały wielojęzyczne badanie porównujące próbki pisma oraz sekcję w kwestionariuszu, w której uczniowie zostali poproszeni o samoocenę swoich umiejętności językowych w zakresie 16 oświadczeń dotyczących umiejętności posługiwania się wspólnymi ramami europejskimi.

Kwestionariusze zostały przekazane uczniom poddanym testowi oraz nauczycielom języków obcych i dyrektorom ich instytucji. Ponadto za pośrednictwem krajowych koordynatorów ds. badań zebrano informacje dotyczące całego systemu.

Ustalenia: biegłość językowa

Ogólne wyniki

Kompetencje językowe zapewniane przez systemy edukacyjne nadal wymagają znacznej poprawy

Wyniki ESLC wskazują na ogólnie niski poziom kompetencji zarówno w pierwszym, jak i drugim badanym języku obcym. Poziom samodzielnego użytkownika (B1+B2) osiąga tylko 42% badanych uczniów w pierwszym języku obcym i tylko 25% w drugim języku obcym. Ponadto duża liczba uczniów nie osiągnęła nawet poziomu podstawowego użytkownika: 14% dla pierwszego i 20% dla drugiego języka obcego.

Tabela 2: Odsetek uczniów osiągających każdy poziom CEFR w pierwszym i drugim języku obcym (średnia globalna we wszystkich systemach edukacyjnych)

Testowany język	Przed A1	A1	A2	B1	B2
Pierwszy język obcy	14	28	16	19	23
drugi język obcy	20	38	17	14	11

Tabela 3 zawiera podsumowanie wyników w podziale na umiejętności. Potwierdza to, że dla wszystkich testowanych umiejętności wyniki są lepsze dla pierwszego języka obcego: poziom niezależnego użytkownika (B1+B2) w zakresie czytania, słuchania i pisania uśredniony dla wszystkich systemów edukacyjnych (średnia nieważona) wynosi odpowiednio 41 %, 45 % i 40 % w przypadku pierwszego języka obcego w porównaniu z 27 %, 27 % i 22 % w przypadku drugiego języka obcego.

Poziom	Pierwszy język obcy			drugi język obcy		
	Czytanie	Słuchanie	Pisanie	Czytanie	Słuchanie	Pisanie
B2 - Zaawansowany niezależny użytkownik	27	30	13	15	14	5
B1 - Niezależny użytkownik	14	15	27	12	13	17
A2 - Zaawansowany użytkownik podstawowy	12	13	24	13	16	21
A1 - Użytkownik podstawowy	33	25	25	41	37	36
Pre-A1 - Początkujący	14	17	11	19	20	21

Wyższe osiągnięcia w pierwszym języku obcym nie są nieoczekiwane, biorąc pod uwagę ogólnie wcześniejszy początek i większą ilość nauki. W większości uczestniczących krajów lub społeczności językowych pierwszy język obcy jest obowiązkowy, ale nie drugi. Ponadto w większości systemów edukacyjnych pierwszym językiem obcym jest angielski, a ekspozycja na ten język przez Internet i inne tradycyjne i nowe media jest wyższa. Kluczowym ustaleniem ESLC jest to, że czynniki te przyczyniają się do stosunkowo lepszych wyników w języku angielskim niż w innych językach. W rzeczywistości nawet w systemach edukacyjnych, w których angielski jest drugim językiem obcym, wyniki w języku angielskim są zwykle wyższe niż w innym testowanym języku. Dalsze dowody na szczególny status języka angielskiego pochodzą z odpowiedzi uczniów na pytania zawarte w kwestionariuszu, ich zgłoszonego postrzegania jego przydatności oraz stopnia narażenia na niego i korzystania z niego za pośrednictwem tradycyjnych i nowych mediów.

Wyniki według systemu edukacyjnego

Istnieje szeroki zakres możliwości w różnych krajach w Europie

Odsetek uczniów osiągających każdy poziom różni się znacznie w zależności od systemu edukacji, we wszystkich językach (zarówno pierwszym, jak i drugim języku obcym) i umiejętnościach.

Badanie pokazuje, że w przypadku pierwszego języka obcego odsetek uczniów osiągających poziom niezależnego użytkownika waha się od 82% na Malcie i w Szwecji (angielski) do zaledwie 14% we Francji (angielski) i 9% w Anglii (francuski).

W przypadku drugiego języka obcego (nie angielskiego) poziom niezależnego użytkownika osiąga się o 4% w Szwecji (hiszpański) i 6% w Polsce (niemiecki) w porównaniu z 48% w Holandii (niemiecki).

Raport końcowy zawiera szczegółowe wyniki według systemu edukacji, pierwszego i drugiego języka obcego oraz umiejętności.

Wiele systemów edukacyjnych wykazuje wysoki poziom osiągnięć. Jednak w przypadku pierwszego języka obcego istnieje sześć systemów edukacyjnych, w których co najmniej 20% uczniów nie osiąga poziomu podstawowego użytkownika (A1) w jednej lub kilku umiejętnościach. W przypadku drugiego języka obcego to samo dotyczy dziewięciu systemów edukacyjnych, chociaż ważne jest, aby pamiętać, że znacznie krótszy czas trwania nauki może być tutaj czynnikiem.

Szeroki zakres osiągnięć nie jest obserwowany wyłącznie na poziomie systemu edukacji – na przykład Szwecja osiąga bardzo dobre wyniki w pierwszym języku obcym (angielskim), ale znacznie mniej w drugim języku obcym (hiszpańskim). Różnice należy dokładnie ocenić, biorąc pod uwagę szereg czynników, które utrudniają proste porównanie wydajności: uczniowie są w klasie, ich średni wiek, liczba lat nauki języka - wszystkie mogą się różnić w zależności od systemu edukacyjnego.

W tabelach 4 i 5 przedstawiono wyniki dla pierwszego i drugiego języka obcego w podziale na systemy edukacyjne, pogrupowane według ogólnego poziomu podstawowego (A) i niezależnego (B) użytkownika.

Tabela 4: Pierwszy język obcy - odsetek uczniów osiągających szerokie poziomy według umiejętności i systemu edukacyjnego

System edukacji	Język	Czytanie			Słuchanie			Pisanie		
		Przed A1	A	B	Przed A1	A	B	Przed A1	A	B
Bułgaria	angielski	23	43	34	23	37	40	15	52	32
Chorwacja	angielski	16	44	40	12	32	56	5	49	45
Estonia	angielski	7	33	60	10	27	63	3	37	60
Wspólnota Flamandzka (Belgia)	francuski	12	63	24	17	62	20	19	59	22
Francja	angielski	28	59	13	41	46	14	24	61	16
Wspólnota Francuska (Belgia)	angielski	10	59	31	18	55	27	6	65	29
Wspólnota Niemiecka (Belgia)	francuski	10	52	38	11	49	40	8	51	41
Grecja	angielski	15	40	45	19	35	46	7	41	53
Malta	angielski	4	17	79	3	11	86	0	17	83
Niderlandy	angielski	4	36	60	3	21	77	0	39	60
Polska	angielski	27	49	24	27	45	28	19	59	23
Portugalia	angielski	20	53	26	23	39	38	18	55	27
Słowenia	angielski	12	42	47	5	28	67	1	51	48
Hiszpania	angielski	18	53	29	32	44	24	15	58	27
Szwecja	angielski	1	18	81	1	9	91	0	24	75
Wielka Brytania Anglia	francuski	22	68	10	30	62	8	36	54	10

Tabela 5: Drugi język obcy - odsetek uczniów osiągających szerokie poziomy według umiejętności i systemu edukacyjnego

System edukacji	Język	Czytanie			Słuchanie			Pisanie		
		Przed A1	A	B	Przed A1	A	B	Przed A1	A	B
Bułgaria	niemiecki	24	51	25	25	52	22	24	60	16
Chorwacja	niemiecki	29	57	13	23	61	16	20	69	11
Estonia	niemiecki	17	56	27	15	60	24	10	68	22
Wspólnota Flamandzka (Belgia)	angielski	2	18	80	1	12	87	0	27	72
Francja	hiszpański	18	68	14	19	71	10	24	68	8
Wspólnota Francuska (Belgia)	niemiecki	14	62	24	13	59	28	4	66	29
Wspólnota Niemiecka (Belgia)	angielski	3	44	53	4	32	64	0	43	57
Grecja	francuski	35	54	10	37	52	11	49	35	16
Malta	włoski	16	50	34	17	37	46	31	46	23
Niderlandy	niemiecki	3	43	54	1	39	60	1	68	31
Polska	niemiecki	41	53	6	45	50	5	45	48	7
Portugalia	francuski	20	66	14	25	64	11	32	60	8
Słowenia	niemiecki	21	57	23	12	60	28	9	72	19
Hiszpania	francuski	5	54	41	20	61	19	7	67	26
Szwecja	hiszpański	24	69	7	37	60	3	45	52	2
Wielka Brytania Anglia	niemiecki	36	58	6	28	66	6	26	68	6

Wykonanie według języka

Angielski jest językiem, który uczniowie są najbardziej skłonni opanować

Wyniki ESLC potwierdzają, że język angielski jest najczęściej przyswajany pierwszym językiem obcym, którego uczą się uczniowie europejscy, a także jest postrzegany jako najbardziej przydatny i dla większości badanych uczniów najłatwiejszy do nauczenia się.

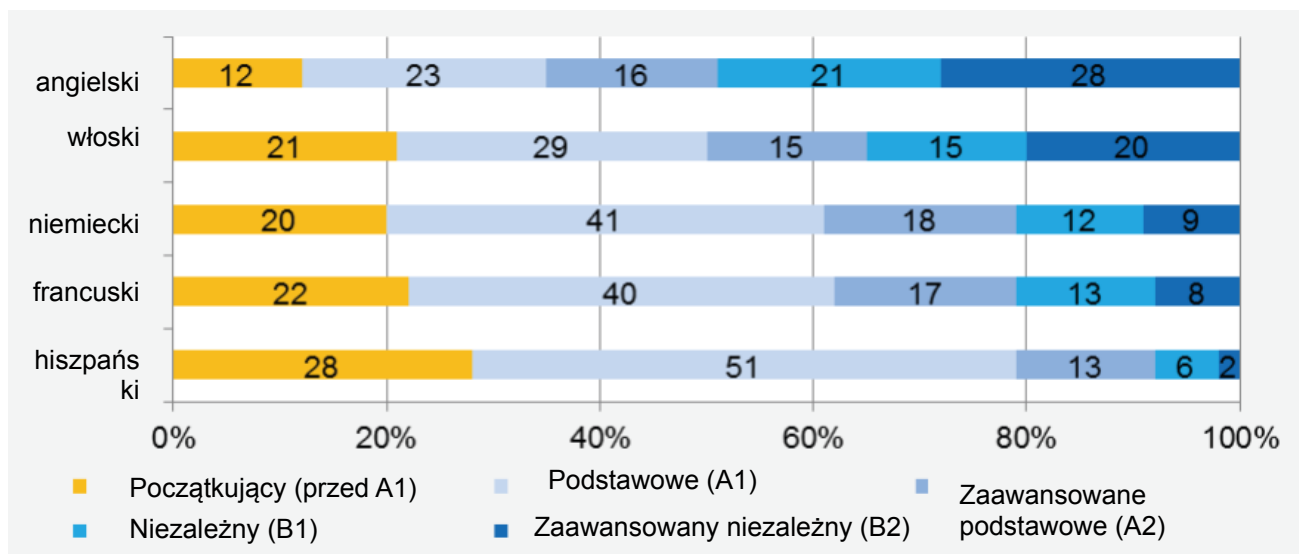
Badanie pokazuje, że najwyższe wyniki obserwuje się w krajach, w których angielski jest formalnie pierwszym językiem obcym, a uczniowie postrzegają go jako przydatny, a stopień narażenia na niego i korzystania z niego za pośrednictwem tradycyjnych i nowych mediów jest wysoki. Z ustaleń dotyczących pozytywnego wpływu znajomości języków obcych rodziców wynika również, że wpływ języka angielskiego wykracza poza testowane pokolenie, ale w niektórych krajach jest większy niż w innych.

Jeśli chodzi o poziom osiągnięć w każdym języku, poziom B1 i B2 niezależnego użytkownika w dowolnej umiejętności jest osiągany w języku angielskim przez około 50% badanych uczniów; w języku włoskim o około 35%; w języku niemieckim i francuskim o nieco ponad 20%, a w języku hiszpańskim o około 10%. Należy pamiętać, że języki były testowane w różnych grupach systemów edukacyjnych, z których niektóre były niewielkie (jeden system dla języka włoskiego, dwa dla języka hiszpańskiego).

Na rys. 1 przedstawiono wyniki w podziale na języki uśrednione dla poszczególnych umiejętności na podstawie wyników uzyskanych przez wszystkich uczniów testowanych w danym języku, zarówno jako pierwszym, jak i drugim języku obcym.

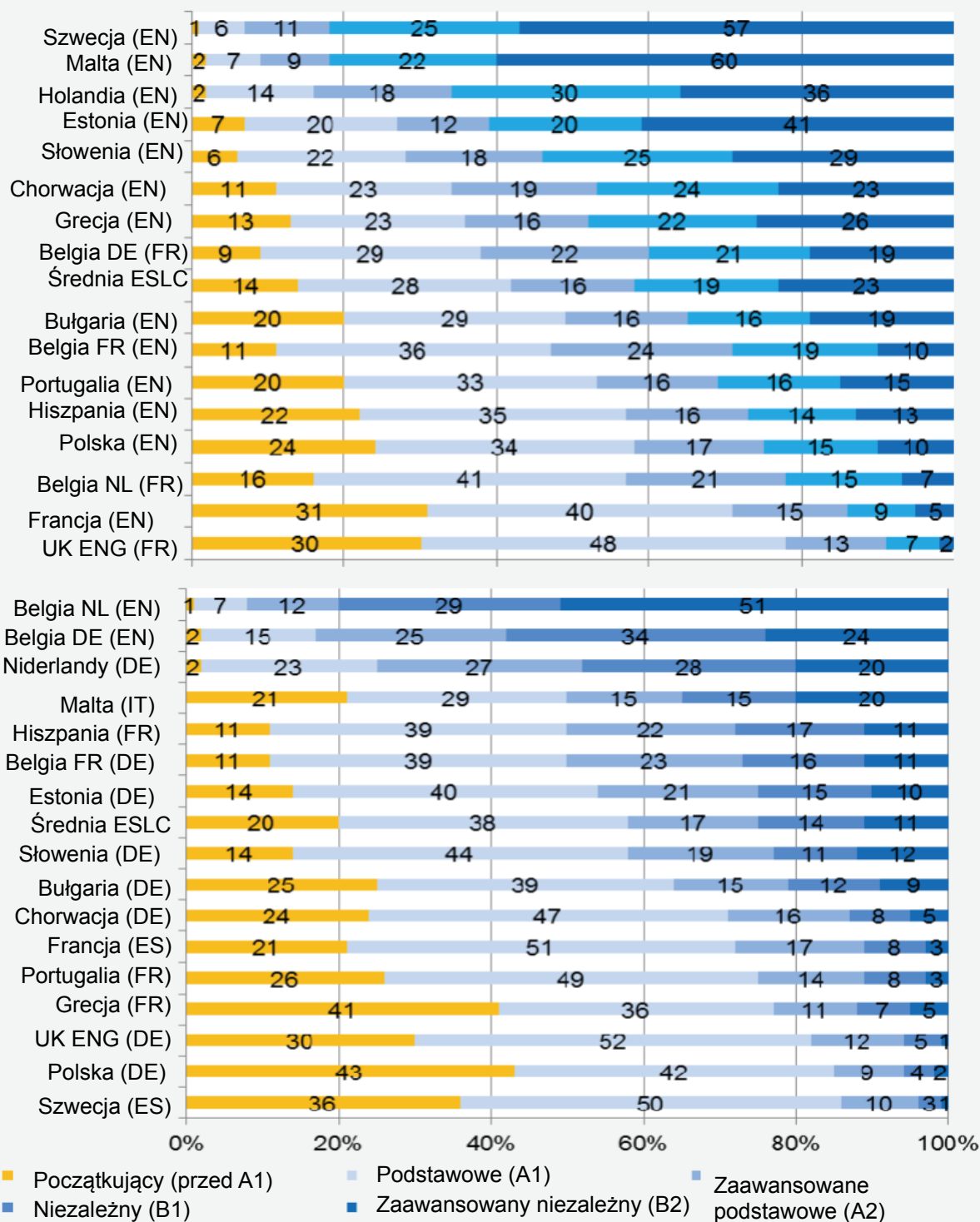
Rysunek 1: Odsetek uczniów osiągających każdy poziom w podziale na języki (średnia umiejętności)

Stworzenie europejskiego wskaźnika dla języków

Ważnym celem ESLC jest informowanie o tworzeniu europejskiego wskaźnika kompetencji językowych. Prosty wskaźnik zastępczy takiego wskaźnika można uzyskać, biorąc średnią odsetka uczniów osiągających każdy poziom w czytaniu, słuchaniu i pisaniu. Na rysunkach 2 i 3 przedstawiono przegląd wyników systemu edukacji w pierwszym i drugim języku obcym za pomocą tego wskaźnika. "Średnia ESLC" odnosi się do średniej we wszystkich 16 uczestniczących systemach edukacyjnych (zob. również tabela 2). Wyniki uczniów opierają się na średniej z trzech umiejętności ocenionych w ESLC. Testowany język obcy (EN – angielski, FR – francuski, DE – niemiecki, IT – włoski i ES – hiszpański) podano w nawiasach.

Rysunek 2: Pierwszy język obcy. Odsetek uczniów na każdym poziomie w podziale na systemy edukacyjne, w których wykorzystano globalną średnią z trzech umiejętności

Rysunek 3: Drugi język obcy. Odsetek uczniów na każdym poziomie w podziale na systemy edukacyjne, w których wykorzystano globalną średnią z trzech umiejętności

Systemy edukacyjne są wyświetlane w kolejności od niższej do wyższej, przy założeniu, że wyższy ranking wskazuje na większy odsetek uczniów osiągających poziomy samodzielnego użytkownika (B1 i B2), a mniejszy odsetek osiągający poziomy użytkownika podstawowego (A1) lub początkującego (przed A1).

Rysunki 2 i 3 ilustrują względną wydajność systemów edukacyjnych przy użyciu tego prostego wskaźnika zastępczego wyników globalnych. Nie mają one stanowić odpowiedniego podsumowania wyników ESLC. Kolejna runda ESLC powinna obejmować umiejętności mówienia i stanowić podstawę bardziej szczegółowego wskaźnika.

Ustalenia: kwestionariusze kontekstowe

Informacje kontekstowe zgromadzone za pośrednictwem kwestionariuszy mają na celu „ułatwienie bardziej produktywnego porównania polityki językowej i metod nauczania języków”.

między państwami członkowskimi w celu określenia i wymiany dobrych praktyk”.⁵ Skupia się zatem na tych czynnikach kontekstowych, które można modyfikować za pomocą ukierunkowanej polityki edukacyjnej, takich jak wiek, w którym rozpoczyna się nauka języków obcych, lub szkolenie nauczycieli. W ESLC przedstawiono różnice w obrębie systemów edukacyjnych i między nimi w odniesieniu do trzech ogólnych obszarów polityki oraz oceniono, które z nich odnoszą się do różnic w biegłości językowej. Inne czynniki, które są w dużej mierze poza kontrolą polityki, takie jak ogólny kontekst demograficzny, społeczny, gospodarczy i językowy, nie zostały wyraźnie omówione w sprawozdaniu końcowym, chociaż dane na temat statusu społeczno-ekonomicznego są gromadzone i dostępne do analizy przez systemy edukacyjne.

Ogólnie rzecz biorąc, uczniowie zgłaszają dość wczesne rozpoczęcie nauki języków obcych (przed lub w trakcie kształcenia podstawowego) i najczęściej uczą się dwóch języków obcych. Nadal jednak istnieją znaczne różnice między systemami edukacyjnymi pod względem dokładnego początku nauki języków obcych, obecnego czasu nauczania oraz liczby oferowanych i nauczanych języków.

Wyniki ESLC pokazują, że wcześniejszy początek jest związany z wyższą biegłością w testowanym języku obcym, podobnie jak nauka większej liczby języków obcych i języków starożytnych.

Polityka ma również na celu stworzenie przyjaznego językowo środowiska życia i nauki, w którym różne języki są słyszane i widziane, w którym osoby posługujące się wszystkimi językami czują się mile widziane i zachęca się do nauki języków.⁶ Wyraźne różnice między systemami edukacyjnymi są widoczne w możliwościach nieformalnej nauki języków dostępnych dla uczniów (takich jak postrzeganie przez uczniów wiedzy rodziców na temat testowanego języka obcego, indywidualne wyjazdy za granicę, stosowanie dubbingu lub napisów w mediach oraz kontakt uczniów z językiem za pośrednictwem tradycyjnych i nowych mediów).

‡ Obserwuje się pozytywny związek między biegłością w testowanym języku a postrzeganiem przez uczniów znajomości tego języka przez rodziców, a ich ekspozycją na testowany język i używaniem go za pośrednictwem tradycyjnych i nowych mediów.

5 Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady: Europejski wskaźnik kompetencji językowych. COM(2005) 356 wersja ostateczna. 5. Bruksela.

6 Nauczanie języków: W centrum uwagi. Źródło: http://ec.europa.eu/education/languages/language-teaching/doc24_en.htm

Różnice występują w stopniu specjalizacji językowej szkół, dostępności infrastruktury ICT, liczbie zaproszonych nauczycieli z zagranicy oraz przepisach dla uczniów ze środowisk imigranckich. Wizyty wymiany dla uczniów i udział w szkolnych projektach językowych wykazują jednak stosunkowo niskie zainteresowanie, a większość aspektów dotyczących praktyki w klasie wykazuje stosunkowo mniejsze zróżnicowanie w różnych systemach edukacyjnych (takich jak wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych do uczenia się i nauczania języków obcych, względny nacisk, jaki nauczyciele kładą na konkretne umiejętności lub kompetencje, nacisk na podobieństwa między językami oraz stosunek uczniów do nauki języków obcych, jej przydatność i trudności). Tylko ilość języka obcego używanego na lekcjach pokazuje wyraźne różnice między systemami edukacyjnymi.

‡ *Uczniowie, którzy uważają naukę języka za przydatną, mają tendencję do osiągnięcia wyższego poziomu znajomości języka obcego, a uczniowie, którzy uważają naukę języka za trudną, mają niższy poziom znajomości języka obcego. Również większe wykorzystanie języka obcego na lekcjach zarówno przez nauczycieli, jak i uczniów wskazuje na pozytywny związek z biegłością językową. Ogólnie rzecz biorąc, różnice w specjalizacji językowej, personel przyjmujący z innych społeczności językowych oraz przepisy dotyczące uczniów-imigrantów nie wykazują wyraźnego związku z biegłą znajomością języka obcego.*

Poprawa jakości kształcenia nauczycieli oraz zadbanie o to, by wszyscy praktykujący nauczyciele uczestniczyli w ustawicznym doskonaleniu zawodowym, zostały uznane za kluczowy czynnik zapewniający jakość kształcenia szkolnego w ogóle. Ogólnie rzecz biorąc, większość nauczycieli języków jest dobrze wykwalifikowana, wykształcona na wysokim poziomie, posiada pełną certyfikację i specjalizuje się w nauczaniu języków. Stwierdzono również stosunkowo niewielkie różnice między systemami edukacyjnymi dotyczącymi staży w szkołach i doświadczenia w nauczaniu, mimo że istnieją różnice w liczbie różnych języków nauczanych przez nauczycieli. Ogólnie rzecz biorąc, we wszystkich systemach edukacyjnych jedynie niewielki odsetek nauczycieli uczestniczył w wizytach w ramach wymiany, pomimo dostępności środków finansowych na takie wizyty w wielu systemach edukacyjnych. Trybunał wykrył znaczne różnice między systemami kształcenia w zakresie niedoborów nauczycieli oraz korzystania z CEFR i odbywania szkoleń w tym zakresie, a także, w mniejszym stopniu, w zakresie kompetencji językowych. rzeczywiste wykorzystanie portfela wydaje się raczej niskie. Jeżeli chodzi o ustawiczny rozwój zawodowy, pomimo wyraźnych różnic stwierdzonych w organizacji szkolenia ustawicznego (takich jak zachęty finansowe, kiedy nauczyciele mogą uczestniczyć w szkoleniu i tryb szkolenia), zgłaszane uczestnictwo w szkoleniu ustawicznym i jego ukierunkowanie wykazują mniejsze zróżnicowanie między systemami edukacyjnymi.

‡ *Różne wskaźniki związane z kształceniem początkowym i ustawicznym nauczycieli wykazują niewielki związek z biegłością językową. Dla wielu wskaźników ten brak związku można przypisać brakowi różnic w systemach edukacyjnych. W przypadku innych, takich jak korzystanie z CEFR i odbywanie szkoleń w tym zakresie, stwierdzono jednak znaczne różnice w polityce, a jednak różnice te nie uwzględniają różnic w znajomości języków.*

Wyzwania związane z nauką języków obcych w Europie

Wyniki badania wskazują na wyzwania, którym państwa członkowskie i UE muszą stawić czoła w celu poprawy kompetencji językowych w Europie:

1. Kompetencje językowe nadal wymagają znacznej poprawy, a systemy edukacyjne muszą zintensyfikować wysiłki na rzecz przygotowania wszystkich uczniów do dalszego kształcenia i do wejścia na rynek pracy. Wymiana dobrych praktyk w ramach otwartej metody koordynacji będzie stanowić jedno z głównych narzędzi realizacji celu barcelońskiego, jakim jest nauczanie i opanowanie co najmniej dwóch języków obcych od najmłodszych lat.

2. Polityka językowa powinna uwzględniać tworzenie przyjaznych językowo środowisk życia i uczenia się zarówno w szkołach i innych instytucjach edukacyjnych, jak i poza nimi. Polityka językowa powinna promować nieformalne możliwości uczenia się poza szkołą oraz uwzględniać narażenie na język za pośrednictwem tradycyjnych i nowych mediów, w tym skutki stosowania dubbingu lub napisów w telewizji i kinach. Ogólnie rzecz biorąc, polityka językowa powinna wspierać to, by ludzie w ogóle, a w szczególności młodzież, czuli się zdolni do nauki języków i postrzegali ją jako użyteczną.

3. Szeroki zakres kompetencji językowych wśród państw członkowskich wskazuje na bogaty potencjał partnerskiego uczenia się w zakresie polityki językowej i uczenia się. Badanie wskazuje, że te systemy edukacyjne mogą przynieść pozytywne zmiany wraz z wczesnym początkiem nauki języków obcych, zwiększyć liczbę nauczanych języków obcych oraz promować metody umożliwiające uczniom i nauczycielom posługiwanie się językami obcymi w celu konstruktywnej komunikacji podczas lekcji.

4. Znaczenie języka angielskiego jako podstawowej umiejętności oraz jako narzędzia zwiększania szans na zatrudnienie i rozwoju zawodowego wymaga podjęcia konkretnych działań w celu dalszego podnoszenia kompetencji w tym języku.

5. Chociaż nie wszystkie języki są tak samo istotne przy wchodzeniu na rynek pracy, różnorodność językowa pozostaje niezwykle ważna dla rozwoju kulturalnego i osobistego. W związku z tym potrzeba poprawy umiejętności językowych w celu zwiększenia szans na zatrudnienie w zglobalizowanym świecie musi być połączona z promowaniem różnorodności językowej i dialogu międzykulturowego.